

ŠVIETIMO ĮSTAIGŲ FINANSŲ STATISTINIO TYRIMO METODIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Švietimo įstaigų finansų statistinio tyrimo metodikoje (toliau – metodika) nurodomi švietimo įstaigų finansų statistinį tyrimą (toliau – tyrimas) reglamentuojantys teisės aktai, pateikiamos pagrindinių statistinių rodiklių apibrėžtys, naudojami klasifikatoriai, aprašomas tyrimo atlikimo metodas, statistinių duomenų surinkimo ir apdorojimo būdas bei gautų rezultatų pateikimas vartotojams.

2. Statistiniai duomenys iš profesinio mokymo įstaigų, kolegijų ir universitetų renkami nuo 2003 m., iš ikimokyklinį ugdymą vykdančių švietimo įstaigų – nuo 2008 m., iš bendrojo ugdymo mokyklų – nuo 2010 m.

II SKYRIUS TIKSLAS

3. Tyrimo tikslas – parengti ir paskelbti statistinę informaciją apie švietimo įstaigų finansavimą iš valdžios sektoriaus, šalies juridinių ir fizinių asmenų bei užsienio institucijų gautų lėšų ir iš mokslinės, ūkinės veiklos ir teikiamų paslaugų gautų pajamų, taip pat statistinę informaciją apie švietimo įstaigų išlaidas, susijusias su besimokantiems teikiamomis švietimo paslaugomis bei mokyklų administravimu ir funkcionavimu.

4. Tyrimo metu gauta statistinė informacija apie švietimo įstaigų lėšas, pajamas ir išlaidas, tiesiogiai ir netiesiogiai susijusias su švietimo proceso vykdymu, leidžia analizuoti švietimo sistemos finansavimo principus bei vertinti švietimui panaudojamų lėšų apimtį ir pokytį.

5. Tyrimo pagrindu parengtos statistinės informacijos pagrindiniai vartotojai yra: Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Vyriausybės strateginės analizės centras, Nacionalinė švietimo agentūra, Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras, kitos valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, verslo ir mokslo atstovai, studentai, žiniasklaida, Europos Sąjungos statistikos tarnyba (Eurostatas), Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos Statistikos institutas (UNESCO UIS), Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO). Statistinė informacija naudojama Lietuvos statistikos departamento rengiamiems nacionalinių sąskaitų ir kainų statistikos rodikliams skaičiuoti.

6. Tiriamasis laikotarpis – kalendoriniai metai.

III SKYRIUS PAGRINDINĖS SĄVOKOS

7. Metodikoje vartojamos pagrindinės sąvokos:

7.1. **Šalies fizinių ir juridinių asmenų lėšos švietimo įstaigai** – mokinių (studentų) mokėjimai (studijų įmokos, mokesčiai už mokslą, mokėjimai už suteiktas socialinio aprūpinimo paslaugas ir pan.), vaikų, ugdomų pagal ikimokyklinio ugdymo programas, tėvų mokėjimai, fizinių ir juridinių asmenų parama, labdara ir mokėjimai už švietimo įstaigos suteiktas paslaugas.

7.2. **Švietimo įstaigos išlaidos** – išlaidos darbo užmokesčiui, mokinių (studentų) stipendijoms, prekėms ir paslaugoms pirkti, materialiniam ir nematerialiniam turtui įsigyti ir kitos su švietimo procesu susijusios išlaidos.

7.3. **Švietimo įstaigos lėšos** – iš valdžios sektoriaus, šalies ir užsienio fizinių ar juridinių asmenų gautos lėšos mokymui organizuoti, įstaigos ūkiui valdyti ir eksploatuoti bei kitoms su švietimo procesu susijusioms reikmėms.

7.4. **Švietimo įstaigos pajamos** – pajamos, gautos suteikus mokslo tiriamosios veiklos, mokymo, socialinio aprūpinimo ar (ir) kitas paslaugas.

7.5. **Užsienio lėšos švietimo įstaigai** – užsienio institucijų, tarptautinių organizacijų, fondų, programų, užsienio rėmėjų tiesiogiai arba per valstybės institucijas teikiama parama ir mokėjimai už švietimo įstaigos suteiktas mokslo tiriamosios veiklos ar kitas paslaugas.

7.6. **Valdžios sektoriaus lėšos švietimo įstaigai** – valstybės ir savivaldybių biudžetų asignavimai mokymo procesui organizuoti, įstaigos ūkiui valdyti ir eksploatuoti bei kitoms tiesiogiai ir netiesiogiai su švietimo procesu susijusioms reikmėms; tikslinės lėšos programoms ir projektams vykdyti; investicinės lėšos švietimo plėtotei.

IV SKYRIUS TEISINIS PAGRINDAS

8. Tyrimą reglamentuojantys teisės aktai:

8.1. 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 452/2008 dėl švietimo ir mokymosi visą gyvenimą statistikos rengimo ir plėtotės (OL 2008 L 145, p. 227);

8.2. 2013 m. rugsėjo 23 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 912/2013, kuriuo įgyvendinamos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 452/2008 dėl švietimo ir mokymosi visą gyvenimą statistikos rengimo ir plėtotės nuostatos dėl švietimo ir mokymo sistemų statistikos (OL 2013 L 252, p. 5);

8.3. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas.

V SKYRIUS TAIKOMI KLASIFIKATORIAI

9. Tyrime naudojami klasifikatoriai skelbiami Oficialiosios statistikos portale osp.stat.gov.lt → [Klasifikatoriai](#):

9.1. Lietuvos standartizuotas švietimo klasifikatorius švietimo programoms pagal lygius klasifikuoti (LSSPK), parengtas remiantis Tarptautiniu standartizuotu švietimo klasifikatoriumi ISCED 2011, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2013 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. V-1232 „Dėl Lietuvos standartizuoto švietimo klasifikatoriaus švietimo programoms pagal lygius klasifikuoti tvirtinimo“;

9.2. Lietuvos Respublikos Administracinių vienetų ir gyvenamųjų vietovių klasifikatorius (LR AVGVK);

9.3. Teritorinių statistinių vienetų klasifikatorius (NUTS).

10. Kiti tyrime naudojami klasifikatoriai:

10.1. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija, patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“; skelbiama Teisės aktų registro portale e-tar.lt;

10.2. Institucijų grupių klasifikatorius, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. lapkričio 6 d. įsakymu Nr. ISAK-2147 „Dėl klasifikatoriaus „Institucijų grupės“ patvirtinimo“, skelbiamas www.krisin.smm.lt → [Klasifikatoriai](#).

VI SKYRIUS TIRIAMOJI VISUMA (POPULIACIJA), ELEMENTŲ APRĖPTIS, SKAIČIUOJAMI PARAMETRAI

11. Tyrime aprėpiamos šalies ikimokyklinio ugdymo įstaigos, bendrojo ugdymo mokyklos, profesinio mokymo įstaigos, kolegijos ir universitetai.

12. Statistinio stebėjimo vienetas – švietimo įstaiga, vykdanči formaliojo ir neformaliojo (ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo) švietimo programas.

13. Šalies lygmeniu skaičiuojami rodikliai:

13.1. švietimo įstaigos lėšos, gautos iš valdžios sektoriaus, šalies juridinių ir fizinių asmenų, užsienio;

13.2. švietimo įstaigos pajamos už suteiktas paslaugas šalies ir užsienio juridiniams ar fiziniams asmenims;

13.3. švietimo įstaigos išlaidos.

14. Apskričių ir savivaldybių lygmeniu skaičiuojamas rodiklis – kiek lėšų teko vienam ikimokyklinio ugdymo įstaigoje ar bendrojo ugdymo mokykloje besimokančiam asmeniui.

VII SKYRIUS TAIKOMI METODAI

15. Atliekamas ikimokyklinio ugdymo įstaigų, bendrojo ugdymo mokyklų, profesinio mokymo įstaigų ir aukštųjų mokyklų ištinis metinis tyrimas. Populiacijos elementų sąrašas sudaromas iš Statistinio ūkio subjektų registro veikiančių įmonių sąrašo. Suvestinė informacija rengiama naudojant klasifikavimo, grupavimo, agregavimo ir vertinimo metodus.

VIII SKYRIUS STATISTINIŲ DUOMENŲ ŠALTINIAI, DUOMENŲ SURINKIMAS IR APDOROJIMAS

16. Statistinių duomenų šaltinis – statistinių tyrimų duomenys ir administraciniai duomenys:

16.1. profesinio mokymo įstaigų ir aukštųjų mokyklų duomenys pateikti Mokyklos lėšų, pajamų ir išlaidų statistinėje ataskaitoje ŠVF-01(metinėje);

16.2. ikimokyklinio ugdymo įstaigų duomenys pateikti Ikimokyklinį, priešmokyklinį ugdymą vykdančios švietimo įstaigos lėšų, pajamų ir išlaidų statistinėje ataskaitoje ŠVF-02 (metinėje);

16.3. bendrojo ugdymo mokyklų duomenys pateikti Bendrojo ugdymo mokyklos lėšų, pajamų ir išlaidų tyrimo statistinėje ataskaitoje ŠVF-03 (metinėje);

16.4. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos parengtos Nacionalinio biudžeto įvykdymo apyskaitos duomenys.

17. Statistiniams duomenims surinkti naudojamos elektroninės statistinių ataskaitų formos. Naudojantis Elektroninio statistinių verslo duomenų parengimo ir perdavimo sistemos *e. Statistika* galimybėmis, mokyklos statistines ataskaitas gali pildyti ir teikti tiesiogiai internetu. Statistines ataskaitas taip pat galima pateikti elektroniniu paštu.

18. Statistiniams duomenims įvesti naudojamos *Oracle* aplinkoje sukurta programa. Siekiant užtikrinti statistinių duomenų kokybę, numatyta aritmetinė ir loginė jų kontrolė bei galimybė palyginti statistinius duomenis su ankstesnių metų duomenimis.

19. Statistinių duomenų įvedimo metu tikrinamas statistinių rodiklių suderinamumas, tikrinama ar nepažeistas aritmetinis ryšis tarp statistinių rodiklių. Visi netikslumai pateikiami klaidų protokoluose.

20. Statistinėse ataskaitose praleistos rodiklių reikšmės ir pateikti klaidingi duomenys įrašomi bei taisomi susisiekius su respondentais.

IX SKYRIUS STATISTINIŲ DUOMENŲ IR STATISTINĖS INFORMACIJOS KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS

21. Prieš paskelbiant statistinę informaciją vartotojams, atliekama suvestinių statistinių duomenų kokybės analizė. Statistinių duomenų tikrinimas ir tinkamumo patvirtinimas atliekamas ataskaitinio laikotarpio tyrimo duomenis lyginant su praeito laikotarpio tyrimo duomenimis (agreguotų statistinių duomenų laiko eilučių analizė). Ekspertinis statistinių duomenų vertinimas atliekamas juos palyginus su Lietuvos Respublikos nacionalinio biudžeto įvykdymo apyskaitos duomenimis.

22. Analizės metu nustatčius skirtumus, kurie gali turėti įtakos galutiniams tyrimo rezultatams, statistinių duomenų teisingumas patikrinamas susisiekus su respondentais. Išsiaiškinus skirtumų priežastis ir nustatčius klaidingas ar netinkamas statistinių duomenų reikšmes, atliekamas statistinių duomenų redagavimas.

23. Paskelbus statistinę informaciją Oficialiosios statistikos portale, atnaujinamas metainformacijos aprašas, kuriame pateikiama informacija apie statistinių rodiklių kokybę pagal šias charakteristikas: reikalingumą, savalaikiškumą ir punctualumą, palyginamumą ir suderinamumą.

X SKYRIUS STATISTINIŲ DUOMENŲ IR STATISTINĖS INFORMACIJOS KONFIDENCIALUMO UŽTIKRINIMAS

24. Statistinių duomenų konfidencialumas užtikrinamas 2009 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 223/2009 dėl Europos statistikos, panaikinantį Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1101/2008 dėl konfidencialių statistinių duomenų perdavimo Europos Bendrijų statistikos tarnybai, Tarybos reglamentą (EB) Nr. 322/97 dėl Bendrijos statistikos ir Tarybos sprendimą 89/382/EEB, Euratomas, įsteigiantį Europos Bendrijų statistikos programų komitetą (OL 2009 L 87, p. 164), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2015 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2015/759 (OL 2015 L 123, p. 90).

25. Statistinių duomenų ir statistinės informacijos konfidencialumo užtikrinimo tvarką nustato Integruotos statistikos informacinės sistemos duomenų saugos nuostatai ir Integruotos statistikos informacinės sistemos saugaus elektroninės informacijos tvarkymo taisyklės, patvirtintos Lietuvos statistikos departamento generalinio direktoriaus 2015 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. DĮ-42 „Dėl Integruotos statistikos informacinės sistemos saugos politiką įgyvendinančių dokumentų patvirtinimo ir statistikos informacinės sistemos veiklos atkūrimo darbo grupės sudarymo“ (nauja redakcija patvirtinta Lietuvos statistikos departamento generalinio direktoriaus 2018 m. rugpjūčio 8 d. įsakymu Nr. DĮ-180).

26. Statistinė informacija skelbiama taip, kad būtų apsaugota nuo tiesioginės ir netiesioginės statistinio vieneto duomenų atskleidimo galimybės.

XI SKYRIUS STATISTINIŲ RODIKLIŲ SKAIČIAVIMO FORMULĖS IR KITI TEORINIAI PAAIŠKINIMAI

27. Skaičiuojami švietimo finansų statistiniai rodikliai:

27.1. Švietimo įstaigų lėšos ir pajamos, iš viso. Matavimo vienetas – mln. eurų. Statistinis rodiklis skaičiuojamas pagal formulę:

$$L\check{S} = \sum_{i=1}^N B_i + \sum_{i=1}^N J_i + \sum_{i=1}^N U_i ,$$

čia:

$L\check{S}$ – švietimo įstaigų lėšos ir pajamos, iš viso;

B_i – valdžios sektoriaus lėšos i -tajai švietimo įstaigai, kai $i=1 \dots N$;

J_i – šalies fizinių ir juridinių asmenų lėšos i -tajai švietimo įstaigai, kai $i=1 \dots N$;

U_i – užsienio lėšos i -tajai švietimo įstaigai, kai $i=1 \dots N$;

N – švietimo įstaigų skaičius.

27.2. Švietimo įstaigų išlaidos, iš viso. Matavimo vienetas – mln. eurų. Statistinis rodiklis skaičiuojamas pagal formulę:

$$I\check{S} = \sum_{i=1}^N DU_i + \sum_{i=1}^N S_i + \sum_{i=1}^N P_i + \sum_{i=1}^N T_i + \sum_{i=1}^N K_i,$$

čia:

$I\check{S}$ – švietimo įstaigų išlaidos, iš viso;

DU_i – darbuotojų darbo užmokestis ir socialinio draudimo įmokos i-tosios švietimo įstaigos, kai $i=1 \dots N$;

S_i – mokinių ar studentų stipendijos ir kita parama i-toje švietimo įstaigoje, kai $i=1 \dots N$;

P_i – prekių ir paslaugų naudojimas i-toje švietimo įstaigoje, kai $i=1 \dots N$;

T_i – materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos i-toje švietimo įstaigoje, kai $i=1 \dots N$;

K_i – kitos išlaidos einamiesiems tikslams i-toje švietimo įstaigoje, kai $i=1 \dots N$.

27.3. Valstybės išlaidos švietimo įstaigoms, palyginti su bendruoju vidaus produktu (toliau – BVP), išreiškiamos procentais. Statistinis rodiklis skaičiuojamas pagal formulę:

$$B_{BVP} = \frac{\sum_{i=1}^N B_i}{BVP} * 100\%,$$

čia:

B_{BVP} – valstybės išlaidos švietimo įstaigoms, palyginti su BVP;

B_i – valdžios sektoriaus lėšos i-tajai švietimo įstaigai, kai $i=1 \dots N$;

BVP – BVP to meto kainomis.

27.4. Vienam mokiniui ar studentui tenkanti valdžios sektoriaus lėšų dalis. Matavimo vienetas – tūkst. eurų. Statistinis rodiklis skaičiuojamas pagal formulę:

$$L = \frac{\sum_{i=1}^N B_i}{\sum_{i=1}^N M_i}, \quad \text{čia } M_i = D_i + \frac{1}{a} V_i$$

čia:

L – vienam mokiniui ar studentui tenkanti valdžios sektoriaus lėšų dalis;

B_i – valdžios sektoriaus lėšos i-tajai švietimo įstaigai, kai $i=1 \dots N$;

M_i – vidutinis sąlyginis mokinių ar studentų skaičius i-toje švietimo įstaigoje, kai $i=1 \dots N$;

D_i – nuolatinių studijų mokinių ar studentų skaičius i-toje švietimo įstaigoje, kai $i=1 \dots N$;

V_i – iššestinių studijų studentų skaičius i-toje švietimo įstaigoje, kai $i=1 \dots N$;

a – viso laiko ekvivalentas.

Taip pat skaičiuojami statistiniai rodikliai: vienam mokiniui ar studentui tenkanti šalies fizinių ir juridinių asmenų lėšų dalis ir vienam mokiniui ar studentui tenkanti užsienio lėšų dalis. Matavimo vienetas – tūkst. eurų.

27.5. Valdžios sektoriaus lėšos, tenkančios vienam mokiniui ar studentui, palyginti su BVP vienam gyventojui. Matavimo vienetas – procentai. Statistinis rodiklis skaičiuojamas pagal formulę:

$$L_{BVP} = \frac{\sum_{i=1}^N B_i}{BVP_{gyv} * \sum_{i=1}^N M_i} * 100\%,$$

čia:

L_{BVP} – valdžios sektoriaus lėšos, tekusios vienam mokiniui ar studentui, palyginti su BVP vienam gyventojui;

B_i – valdžios sektoriaus lėšos i-tajai švietimo įstaigai, kai $i=1 \dots N$;

M_i – vidutinis sąlyginis mokinių ar studentų skaičius i -toje švietimo įstaigoje, kai $i=1 \dots N$;

BVP_{gyv} – BVP to meto kainomis, tenkantis vienam gyventojui.

28. Šalies vartotojams skelbiama švietimo finansų statistinė informacija grupuojama pagal švietimo įstaigų (mokyklų) grupes (taikomas 9.3 papunktyje paminėtas klasifikatorius).

29. Rengiant palyginamą su kitomis šalimis švietimo finansų statistinę informaciją taikomas Tarptautinis standartizuotas švietimo klasifikatorius ISCED 2011 ir tarptautinių organizacijų UNESCO UIS, EBPO ir Eurostato bendrai parengta metodika.

XII SKYRIUS NAUDOJAMOS KOMPIUTERIŲ PROGRAMOS

30. Statistiniams duomenims įvesti ir apdoroti naudojama *Oracle* programinė įranga.

31. Rezultatams vertinti ir suvestinei statistinei informacijai parengti naudojama skaičiuoklė *MS Excel*.

XIII SKYRIUS STATISTINĖS INFORMACIJOS SKLAIDA

32. Statistinė informacija skelbiama pagal Lietuvos statistikos departamento generalinio direktoriaus įsakymu patvirtintą Oficialiosios statistikos portalą kalendorių (osp.stat.gov.lt → [Kalendorius](#)) 6-ą mėnesį ataskaitiniams metams pasibaigus ir teikiama pagal individualias vartotojų užklausas.

33. Statistinė informacija skelbiama [Eurostato](#), [UNESCO UIS](#), [EBPO](#) duomenų bazėse.

XIV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

34. Pasikeitus metodikoje nurodytiems teisės aktams, taikomos galiojančių redakcijų nuostatos.

Parengė

Socialinės apsaugos, sveikatos, švietimo ir kultūros statistikos skyrius